

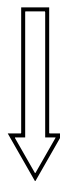
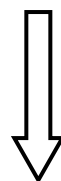
**Szkolny Program Profilaktyki
Publicznego Gimnazjum
w Siemiatkowie
na rok szkolny 2014/2015**

Profilaktyka powinna uwzględniać trzy filary:

**PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA
OGÓLNEGO**

(SZKOLNY ZESTAW PROGRAMÓW NAUCZANIA)

PROWADZENIE UCZNIĄ KU DOJRZAŁOŚCI

Szkolny Program Profilaktyki uwzględnia potrzeby:

KADRY SZKOŁY

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników,
- dbanie o prawidłowy obieg informacji,
- planowanie i sprawna organizacja,
- czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych wszystkich pracowników.

RODZICÓW

- udział w realizacji programu,
- pedagogizacja,
- dążenie do wspólnych celów,
- wspólne realizowanie zadań.

WYCHOWAWCÓW

- integracja zespołu klasowego,
- dbałość o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- współpraca z rodzicami,
- wyposażenie uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

UCZNIÓW

- bezpieczeństwa i akceptacji,
- wykształcenia umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy tryb życia,
- dostarczenia podstawowych wiadomości o substancjach uzależniających,
- nabycia umiejętności funkcjonowania w grupie oraz aktywnego spędzania czasu wolnego,
-

ŚRODOWISKA LOKALNEGO

- diagnozowanie potrzeb,
- pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych.

DZIAŁ I.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU PROFILAKTYKI W SZKOLE

Szkoły i placówki opiekuńczo – wychowawcze, wspierając rozwój dzieci i młodzieży, mają za zadanie ochronę zdrowia i stworzenie warunków do zdobycia wiedzy i umiejętności służących do przeciwdziałania wszystkiemu, co zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu. Podstawy prawne do włączenia zagadnień profilaktyki w wychowanie dają szkołom również następujące rozporządzenia i ustawy:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 10, poz. 96, §2, ust. 1 pkt 1).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 2012 roku dotyczące podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół /Dz. U. poz. 977/.
3. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku (rozdz. 1 art. 1.1).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (rozdz. 1 art. 2.1).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Ustawa z dnia 28 kwietnia 2010 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (art.3).
7. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art.72
8. Konwencja o Prawach Dziecka art. 3, art.19, art.33.
9. Statut Zespołu Szkół
10. Program Wychowawczy Zespołu Szkół.

DZIAŁ II. PROFILAKTYKA W SZKOLE – ZAGADNIENIA OGÓLNE

Profilaktyka służy:

- likwidacji przyczyn niekorzystnych zjawisk (eliminowanie czynników ryzyka i przeciwdziałanie im),
- promowaniu zdrowia,
- rozwijaniu potencjalnych możliwości uczniów.

Program profilaktyki:

- realizuje tylko profilaktykę pierwszorzędową,

- uzupełnia program wychowawczy szkoły,
- odpowiada na realne problemy oraz zagrożenia pojawiające się w szkole i w środowisku,
- zawiera formy i sposoby działań dostosowane do wieku uczniów.

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona dziecka, ucznia, wychowanka przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój określanych w literaturze przedmiotu jako zachowania ryzykowne.

Do najczęściej pojawiających się należą:

- nadmierne spędzanie czasu wolnego przed komputerem,
- palenie tytoniu,
- używanie alkoholu,
- używanie innych środków psychoaktywnych,
- wczesna inicjacja seksualna,
- używanie wulgaryzmów,
- zachowania agresywne.

Działania profilaktyczne są wpisane w zadania szkoły - jej misję i wizję, są uzupełnieniem działań wychowawczych podejmowanych przez szkołę.

Budowane przez rady pedagogiczne Programy Wychowawcze Szkoły ukierunkowane są na wszechstronny rozwój ucznia. Przeciwdziałanie zagrożeniom, jakie niesie otaczająca rzeczywistość oraz naturalne zmiany rozwojowe jest ważne dla wychowania i należy do profilaktyki.

Charakter działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany. Populacje dzieci i młodzieży podzielona jest na grupy:

- **niskiego ryzyka** – należą tu te osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją.
- **podwyższonego ryzyka** – należą tu osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych.
- **wysokiego ryzyka** – należą tu osoby o utrwalonych zachowaniach ryzykownych.

Do każdej z tych grup kierowane są inne działania profilaktyczne należące do różnych poziomów:

- **profilaktyka pierwszorzędowa** skierowana jest do grup niskiego ryzyka, polega na promocji zdrowia i zapobieganiu zagrożeniom poprzez rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia – jej celem jest odroczenie inicjacji.
- **profilaktyka drugorzędowa** skierowana jest do osób z grupy podwyższonego ryzyka i wymaga pomocy specjalistycznej w wycofywaniu się z zachowań ryzykownych.
- **profilaktyka trzeciorzędowa** obejmuje działaniami grupę wysokiego ryzyka i polega na zatrzymaniu procesu chorobowego i degradacji społecznej, są to działania ściśle terapeutyczne, rehabilitacyjne i resocjalizacyjne.

Zachowania ryzykowne podejmowane przez dzieci i młodzież pełnią określone funkcje oraz są sposobem na:

- zaspokajanie podstawowych potrzeb psychicznych,
- realizowanie celów rozwojowych,
- radzenie sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.

Istotnym elementem działań profilaktycznych jest umiejętność rozpoznawania czynników ryzyka oraz czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Wśród zbadanych czynników ryzyka wyróżnia się:

- środowisko społeczne promujące dane wzorce zachowań (przeludnione, przestępcze),
- normy społeczne (obyczaje) promujące lub prowokujące dane zachowania,
- modelowanie takich zachowań w domu i w szkole,
- konflikty i doświadczanie izolacji w dzieciństwie,
- grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne,
- niskie wyniki osiągnięte w szkole i brak celów życiowych,
- łatwość zdobycia substancji psychoaktywnych,
- wczesna inicjacja zachowań ryzykownych.

DZIAŁ III. CELE I ZADANIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI ZAGROŻEŃ

ROZDZIAŁ 1 Cele, priorytety i zadania Szkolnego Programu Profilaktyki

1.Cel główny

Celem głównym działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zdiagnozowanym zagrożeniom na terenie gimnazjum oraz ochrona uczniów przed zachowaniami

ryzykownymi a także zmniejszenie liczby zachowań ryzykownych dotyczących palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zachowań agresywnych.

Cele główne sformułowano na podstawie diagnozy zachowań ryzykownych wśród uczniów, spostrzeżeń i wniosków nauczycieli, pracowników szkoły, rodziców, uwzględniono również problematykę Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ministra Edukacji Narodowej.

Wskaźników stopnia osiągnięcia celu głównego dostarczą wyniki badań ankietowych. Do osiągnięcia celu głównego posłuży osiągnięcie celów szczegółowych (operacyjnych). Źródłem informacji będzie monitorowanie realizacji zaplanowanych zadań i osiąganych efektów.

Po przeprowadzeniu w czerwcu 2014r. ankiety wśród rodziców wynika, że 80% badanych nie dostrzega u swojego dziecka problemu uzależnień.

Rodzice, oczekują od szkoły wsparcia w procesie profilaktyki młodzieży, dotyczącego uzależnienia od komputera, Internetu i środków odurzających: alkohol, nikotyna, narkotyki.

Podstawowe zadania na bieżący rok szkolny wynikają z podsumowania wniosków pracy szkoły w roku ubiegłym oraz z badania przeprowadzonego wśród rodziców i uczniów gimnazjum.

Priorytetowymi działaniami na bieżący rok szkolny 2014/2015 jest przeciwdziałanie agresji i przemocy oraz uzależnieniom od komputera i Internetu.

Lp.	Zadanie	Sposoby realizacji	Realizatorzy	Instytucje wspierające
1.	Uświadomienie uczniom zasad właściwego korzystania z komputera, zasobów Internetu i portali społecznościowych.	1. Zapoznanie uczniów ze skutkami uzależnienia od komputera i Internetu. 2. Przygotowanie gazetek ściennych. 3. Przeprowadzenie pogadanki na temat zagrożeń ze strony Internetu i ochrony przed nim.	Nauczyciele, wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, pedagog szkolny.	Nauczyciele Policja
2.	Reagowanie na przejawy agresywnych zachowań uczniów (przewracanie, przezywanie, groźenie, straszenie,	1. Zapoznanie ze szczegółowymi kryteriami oceny zachowania (pozytywne, negatywne). 2. Praca indywidualna z uczniem: - rozmowy indywidualne (np. informacyjne, ostrzegawcze), - udzielanie wsparcia	Nauczyciele, wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, pedagog szkolny. Wszyscy pracownicy	Nauczyciele Szkolne i lokalne

	poniżanie)	<p>psychologicznego i pedagogicznego.</p> <p>3. Otoczenie szczególną opieką uczniów pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, odznaczających się dużą nadwrażliwością emocjonalną – często odrzucanych przez grupę rówieśniczą.</p> <p>4. Monitorowanie zachowań uczniów.</p> <p>5. Niezwłoczne podejmowanie działań w zakresie zachowań niepokojących.</p> <p>6. Modyfikowanie na bieżąco działań służących poprawie zachowania.</p> <p>7. Propagowanie negocjacji i mediacji w rozwiązywaniu konfliktów.</p> <p>8. Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych z zakresu poznania siebie, komunikacji interpersonalnej.</p> <p>9. Uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach dotyczących powyższych zagadnień.</p>	szkoły	instytucje pełniące funkcje wychowawcze, opiekuńcze i inne, GOPS, Policja
3.	Zapoznanie uczniów z zasadami w zakresie bezpiecznych warunków nauki oraz poruszania się po drogach.	<p>1. Zapoznanie uczniów i ich rodziców z regulaminami obowiązującymi w szkole.</p> <p>2. Poznanie procedur postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń.</p> <p>3. Zapoznanie z podstawowymi zasadami ruchu drogowego.</p> <p>4. Poznanie zasad udzielania pierwszej pomocy.</p>	Nauczyciele, wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, wszyscy pracownicy szkoły.	Nauczyciele Policja, Ośrodek Zdrowia, Społeczny Inspektor Pracy, Osoba upoważniona do udzielania pierwszej pomocy w szkole.
4.	Rozpoznanie zagrożeń istniejących w gimnazjum i środowisku ucznia.	<p>1. Rozmowa indywidualna z uczniem, rodzicami, innymi nauczycielami.</p> <p>2. Ankietowanie społeczności uczniowskiej.</p> <p>3. Obserwacja.</p> <p>4. Wywiad środowiskowy.</p> <p>5. Pozyskiwanie informacji od instytucji lokalnych.</p>	Nauczyciele, wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, pedagog szkolny.	GOPS, Ośrodek Zdrowia, nauczyciel, kuratorzy sądowi

5.	Proponowanie zdrowego stylu życia.	<p>1. Dostarczanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z używaniem środków uzależniających, alkoholu, nikotyny.</p> <p>2. Włączanie treści profilaktycznych do zajęć przedmiotowych, wychowawczych, pozalekcyjnych, świetlicowych.</p> <p>3. Popularyzowanie wiedzy na temat HIV AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową; na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych, na apelach szkolnych.</p> <p>4. Dostarczanie pozytywnych wzorców radzenia sobie ze stresem i sposobów bezpiecznego spędzania czasu wolnego, poprzez lekcje, zajęcia sportowe.</p> <p>5. Dostarczanie uczniom wiedzy na temat zagrożeń, jakie niesie ze sobą nierozważne korzystanie z Internetu. Realizacja zagadnienia na lekcjach wychowawczych, zajęciach z Edukacji czytelniczej i medialnej.</p> <p>6. Organizowanie form spędzania czasu wolnego takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wycieczki piesze, rowerowe i krajoznawcze, - koła zainteresowań. <p>7. Włączanie w działalność profilaktyczną uczniów zwłaszcza w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - akcje profilaktyczne na terenie szkoły, - akcje profilaktyczne w środowisku, - organizowanie konkursów tematycznych. 	Nauczyciele, wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy. Wszyscy pracownicy szkoły	<p>Ośrodek Zdrowia, pielęgniarka szkolna.</p> <p>Lekarz</p> <p>Kluby sportowe.</p> <p>SANEPID</p>
6.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej negatywnych skutków palenia	<p>1. Pogadanki.</p> <p>2. Prowadzenie zajęć lekcyjnych.</p> <p>3. Organizowanie konkursów,</p>	Policja, pielęgniarka, pedagog szkolny, wychowawcy	Ośrodek Zdrowia, Gminna Biblioteka

	tytoniu, picia alkoholu i spożywania środków odurzających.	minispektakli o tematyce antynikotynowej, antyalkoholowej i antynarkotykowej. 4. Ekspozycja gazetek ściennych o tematyce antynikotynowej, antyalkoholowej i antynarkotykowej.	klas, nauczyciele.	Publiczna, Sanepid, Policja
7.	Dbanie o piękno mowy ojczystej oraz godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią.	1. Zajęcia z pedagogiem szkolnym: - pogadanki grupowe, - rozmowy indywidualne. 2. Reagowanie przez nauczycieli na wszelkie przejawy wulgarного zachowania w szkole i poza nią. 3. Reagowanie przez rodziców na wszelkie przejawy wulgarного zachowania w życiu codziennym.	Pedagog szkolny Nauczyciele, wszyscy pracownicy szkoły. Rodzice uczniów.	Nauczyciele

Proponowana tematyka do realizacji na lekcjach wychowawczych

Klasa I

1. *Samopoznanie.*
2. *Autoprezentacja.*
3. *Zasady współżycia w grupie.*
4. *Tworzenie norm grupowych.*
5. *Nacisk grupowy – jak sobie z nim radzić.*
6. *Wiem, komputer też uzależnia.*
7. *Zdrowy styl życia.*
8. *Aktywne sposoby spędzania czasu wolnego.*
9. *Używki – nikotyna, alkohol, narkotyki.*
10. *Rozpoznawanie emocji.*
11. *Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.*
12. *Metody i techniki uczenia się.*
13. *Wulgaryzmy.*

Klasa II

1. *Radzenie sobie w sytuacjach trudnych.*
2. *Podejmowanie decyzji; odmawianie.*
3. *Komunikacja – negocjacje.*

4. *Sposoby rozwiązywania konfliktów.*
5. *Tworzenie norm grupowych.*
6. *Zagrożenia jakie niesie ze sobą Internet.*
7. *Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.*
8. *Rozwijanie zainteresowań – autoprezentacja.*
9. *Zdrowy styl życia.*
10. *Używki – choroba alkoholowa.*
11. *Wiedza na temat dzieci z rodzin z problemem alkoholowym*
12. *Narkotykom mówimy NIE!*

Klasa III

1. *Planowanie własnej przyszłości.*
2. *Kreowanie siebie jako osoby dojrzałej.*
3. *Radzenie sobie ze stresem – relaks.*
4. *Uczucia.*
5. *Negocjacje mediacje – konflikt pokoleń.*
6. *Prawdy i mity o alkoholu.*
7. *Decyduj sam o sobie.*
8. *Profilaktyka HIV i AIDS.*
9. *Negatywne skutki uzależnień – narkomania.*
10. *Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.*
11. *Bezpieczne korzystanie z Internetu.*

DZIAŁ IV. MONITOROWANIE I DOKUMENTOWANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

1. Działania profilaktyczne szkoły dokumentowane są poprzez:
 - 1) Wpisy w dziennikach zajęć.
 - 2) Sprawozdania z realizacji zadań:
 - wychowawców klas,
 - nauczyciela wychowania do życia w rodzinie,
 - nauczyciela świetlicy,
 - nauczyciela religii.
2. Ewaluacja
 - 1) Ewaluacja procesu:
 - a) stałe monitorowanie realizacji programu,
 - b) sprawozdanie z realizacji zadań programu,
 - 2) Ewaluacja skuteczności:
 - a) badanie ewaluacyjne oceniające efektywność zajęć dla dzieci, nauczycieli, rodziców.
 - 3) Wprowadzanie zmian w trzecim roku do Szkolnego Programu Profilaktyki realizacji programu przez każdą klasę.

- 4) Działania profilaktyczne mogą ulegać modyfikacji wtedy, gdy wyniki monitorowania wskażą na brak skuteczności stosowanych działań.
3. Oczekiwane efekty
 - 1) Ograniczenie zachowań agresywnych wśród dzieci.
 - 2) Rozwój empatii i zachowań tolerancyjnych.
 - 3) Poprawa wzajemnych relacji pomiędzy dziećmi, nauczycielami – dziećmi, rodzicami – dziećmi.
 - 4) Wzrost wiedzy rodziców i nauczycieli na temat komunikacji interpersonalnej, budowania więzi emocjonalnej, zaburzeń rozwoju społeczno – emocjonalnego dzieci, zjawiska przemocy.

DZIAŁ V. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

AKTUALNE PROGRAMY DO WYKORZYSTANIA, DOSTĘPNE NA RYNKU EDUKACYJNYM

1. **„Drugi elementarz , czyli program siedmiu kroków”**^(dostępny w bibliotece szkolnej):
 - ❖ Start,
 - ❖ Poszukiwanie szczęścia,
 - ❖ Chemiczna pułapka,
 - ❖ Używanie i nadużywanie nałogów,
 - ❖ Uzależnienie jest śmiertelną chorobą
 - ❖ Alkohol i nasze uczucia,
 - ❖ Sztuka odmawiania,
 - ❖ Zdrowe i dobre życie,
 - ❖ Spotkania dla rodziców,
 - ❖ Jak pomóc dziecku nie pić?,
 - ❖ Przygotowanie do profilaktyki domowej.
2. „Jak żyć z ludźmi”
3. „Dziękuję nie”
4. „Zanim spróbujesz”
5. **„Spójrz inaczej”**
6. „Spójrz inaczej na agresję”
7. „Tak czy nie”
8. „Debata”
9. **„NOE”** (dostępny w bibliotece szkolnej):
 - Alkohol a miłość – czy warto się zakochać.
 - Wolność,
 - „Odczuwaj, ufaj, mów”.
10. „Odczuwaj, ufaj, mów”
11. „Trening zastępowania agresji”
12. „Podaj dłoń”
13. „Nasze spotkania”

14. „Program rówieśniczego doradztwa”
15. „Program aktywizacji samorządów uczniowskich”
16. „Śnieżna kula”
17. „Program aktywizacji profesjonalnej nauczycieli – wychowawców”
18. „Trzy koła”
19. „Przygotowanie do profilaktyki domowej”
20. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”
21. „Jak sobie radzić z trudnymi zachowaniami dzieci”
22. „Zanim nie jest za późno”
23. „Odlot”
24. „Seks, kłamstwa i... prawda”
25. „Saper czyli jak rozminować agresję”
26. „Spójrz inaczej na agresję”
27. „Trzy koła”
28. „Zachowaj Trzeźwy umysł”
29. „Narkotyki? To mnie nie kręci!”
30. „Przemoc boli”

Pełny zestaw tytułów aktualnych programów profilaktycznych znajduje się na stronie internetowej: www.cmppp.edu.pl/profilaktyka

Uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Zespołu Szkół w Siemiatkowie.